

Predmet C-599/20

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda**

Datum primitka:

13. studenoga 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva)

Datum upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku:

3. studenoga 2020.

Tužitelj:

UAB „Baltic Master”

Druga stranka:

Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų
ministerijos

Predmet glavnog postupka

Određivanje carinske vrijednosti uvezene robe. Priznavanje kupca i prodavatelja robe kao međusobno povezanih osoba.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje odredaba Uredbe Vijeća br. 2913/92 i Uredbe Komisije br. 2454/93; članak 267. stavak 3. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 29. stavak 1. točku (d) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice i članak 143. stavak 1. točke (b), (e) ili (f) Uredbe Komisije (EEZ) br. 2454/93 od 2. srpnja 1993. o utvrđivanju odredaba za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice tumačiti na način da se kupac i prodavatelj smatraju međusobno povezanim osobama u slučajevima, kao u predmetnom, gdje ne postoje dokumenti (službeni podaci) koji bi dokazivali partnerstvo u poslu ili nadzor, no okolnosti pri sklapanju transakcija, temeljem objektivnih dokaza, nisu karakteristične za obavljanje gospodarskih djelatnosti u uobičajenim okolnostima već su karakteristične za slučajeve u kojima (1) postoje posebno bliski poslovni odnosi utemeljeni na visokoj razini uzajamnog povjerenja između stranaka transakcije, ili (2) jedna od stranaka transakcije nadzire drugu ili su obje stranke transakcije pod nadzorom treće strane?

2. Treba li članak 31. stavak 1. Uredbe (EEZ) br. 2913/92 tumačiti na način da zabranjuje određivanje carinske vrijednosti na temelju informacija sadržanih u nacionalnoj bazi podataka povezanih s jednom carinskom vrijednošću robe koja je istog podrijetla i koja, iako nije slična, u smislu članka 142. stavka 1. točke (d) Uredbe (EEZ) br. 2454/93, ima isti tarifni broj TARIC?

Navedene odredbe prava Unije

Uredba Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1992., L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., str. 110.) (u daljnjem tekstu: Carinski zakonik Zajednice): članak 29. stavak 1. točka (d), članak 30. stavak 2. točka (b) i članak 31.

Uredba Komisije (EEZ) br. 2454/93 od 2. srpnja 1993. o utvrđivanju odredaba za provedbu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1993., L 253, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 1., str. 3.) (u daljnjem tekstu: Uredba o provedbi): Članak 142. stavak 1. točka (d), članak 143. stavak 1. točke (b), (e) i (f), članak 151. stavak 3. i Prilog 23.

Uredba Komisije (EZ) br. 1031/2008 od 19. rujna 2008. o izmjeni Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL 2008., L 291, str. 1.)

Uredba Komisije (EZ) br. 948/2009 od 30. rujna 2009. o izmjeni Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL 2009., L 287, str. 1.).

Navedene nacionalne odredbe

Pravila o primjeni Uredbe br. 2913/92 i Uredbe br. 2454/93 u Republici Litvi, odobrena Rezolucijom br. 1332 Vlade Republike Litve od 27. listopada 2004. (u daljnjem tekstu: Pravila odobrena Rezolucijom br. 1332)

Točka 12.

„U primjeni metoda za određivanje carinskih vrijednosti s obzirom na transakcijsku vrijednost istovjetne ili slične robe i članka 31. Carinskog zakonika Zajednice, carinska tijela će koristiti podatke o carinskoj vrijednosti robe sakupljene u bazi podataka za određivanje vrijednosti robe u carinske svrhe koju vodi carinski odjel. Postupak odabira podataka iz te baze podataka, korištenja tih podataka i formalizacije odluke za određivanje carinske vrijednosti robe u skladu s prikupljenim podacima iz navedene baze utvrđuje glavni direktor carinskog odjela.”

Pravila koja uređuju nadzor nad određivanjem carinske vrijednosti uvezene robe, odobrena Uredbom br. 1B-431 direktora carinskog odjela pri Ministarstvu financija Republike Litve od 28. travnja 2004. (u daljnjem tekstu: Pravila carinskog odjela):

Točka 7.

„Carinski službenici će se služiti bazom podataka za određivanje carinske vrijednosti robe u carinske svrhe, u skladu s postupkom koji je utvrdio carinski odjel, u sljedeće svrhe: 7.1. uspoređivanja carinskih vrijednosti robe koja se uvozi i već uvezene robe kako bi se potvrdila stvarna carinska vrijednost robe; 7.2. kako bi odabrali informacije o vrijednostima i cijenama robe u svrhu primjene drugih metoda utvrđivanja carinske vrijednosti ili za izračun bilo kakvog dodatnog jamstva ili osiguranja.”

Točka 24.

„Ukoliko se usvoji odluka na kakvu upućuje točka 20.4 Pravila carinskog odjela (kako bi se primijenila metoda određivanja carinske vrijednosti s obzirom na transakcijsku vrijednost istovjetne ili slične robe), obvezno je slijediti članak 150. odredaba kojima se implementira Carinski zakonik Zajednice. Ukoliko je nemoguće zadovoljiti uvjete članka 150. odredaba kojim se implementira Carinski zakonik Zajednice tijekom carinjenja, carinska vrijednost robe će se određivati u skladu s člankom 31. Carinskog zakonika Zajednice (metoda 6). Pri određivanju carinske vrijednosti robe primjenom metode 6, primjenjiva cijena robe bit će približna cijeni istovjetne ili slične robe, međutim, dopuštena je fleksibilnija primjena uvjeta postavljenih za te metode (primjerice, uvjet „90 dana” se može primjenjivati fleksibilnije, roba može biti proizvedena u državi različitoj od one za čiju se robu utvrđuje carinska vrijednost, može se primijeniti cijena države izvoza i tako dalje)”

Kratak prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Između 2009. i 2012. godine tužitelj je u Litvu uvezio različite količine robe malezijskog porijekla kupljene od društva Gus Group LLC (u daljnjem tekstu: prodavač), koju je tužitelj u deklaracijama opisivao kao „dijelove za uređaje za klimatizaciju” i prijavljivao pod jedinstvenim tarifnim brojem TARIC, naznačavajući ukupnu težinu tih dijelova u kilogramima (u daljnjem tekstu: sporna roba). U tim deklaracijama, tužitelj je naznačio transakcijsku vrijednost, to jest, cijenu naznačenu u računima koji su mu bili izdani, kao carinsku vrijednost sporne robe.
- 2 Nakon provođenja nekoliko provjera tužiteljevih aktivnosti uvoza te robe, Vilniaus teritorinė muitinė (Regionalni carinski ured, Vilnius, u daljnjem tekstu: carinski ured) je odbio prihvatiti transakcijsku vrijednost naznačenu na uvoznim deklaracijama. Carinski je ured odredio carinsku vrijednost robe u skladu s člankom 31. Carinskog zakonika Zajednice, služeći se u tu svrhu podacima dostupnima u carinskom informacijskom sustavu za određivanje vrijednosti robe u carinske svrhe (u daljnjem tekstu: PREMI baza podataka).
- 3 Odlučivši odrediti predmetnu vrijednost na taj način, carinski je ured zauzeo stajalište, između ostalog, da se s tužiteljem i prodavateljem mora postupati kao s međusobno povezanim osobama u svrhu primjene članka 29. stavka 1. točke (d) Carinskog zakonika Zajednice, i da se carinska vrijednost sporne robe ne može odrediti primjenom bilo koje druge metode iz članaka 29. i 30. tog zakonika.
- 4 Tužitelj je podnio pritužbu protiv izvješća carinskog ureda Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (carinski odjel pri Ministarstvu financija Republike Litve) (u daljnjem tekstu: odjel). Po razmatranju tužiteljeve žalbe, odjel je u svojoj odluci potvrdio izvješće carinskog ureda. Tužitelj je protiv te odluke podnio žalbu pred Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (Komisija za porezne sporove pri Vladi Republike Litve). To je tijelo potvrdilo pobijanu odluku odjela.
- 5 Tužitelj je protiv odluke Komisije za porezne sporove podnio žalbu Vilniaus apygardos administracinis teismas (Okružni upravni sud u Vilniusu) te je također zatražio da se Sudu Europske unije podnese zahtjev za prethodnu odluku glede tumačenja odredaba članaka 29., 30. i 31. Carinskog zakonika Zajednice i članka 143. Uredbe o provedbi.
- 6 Vilniaus apygardos administracinis teismas (Okružni upravni sud u Vilniusu) odbacio je tužiteljevu žalbu. Nakon razmatranja tužiteljeve žalbe, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) je potvrdio prvostupanjsku presudu.
- 7 Nakon presude Europskog suda za ljudska prava da sudovi Republike Litve nisu pružali valjana obrazloženja za odbijanje upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku Sudu Europske unije, i, posljedično, povrijedili članak 6. stavak 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (presuda od 16. travnja 2019., *Baltic*

Master protiv Litve (zahtjev br. 55092/16), točke 40. do 43.), Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve) je ponovo pokrenuo upravni postupak.

Sažetak razloga zbog kojih je sud uputio zahtjev za prethodnu odluku

O prvom prethodnom pitanju

- 8 Kako bi se utvrdilo je li bilo razumno ne osloniti se na transakcijsku vrijednost pri određivanju carinske vrijednosti sporne robe u predmetnom slučaju, postavlja se pitanje mogu li se tužitelj i prodavatelj sporne robe smatrati međusobno povezanim osobama u smislu članka 29. stavka 1. točke (d) Carinskog zakonika Zajednice.
- 9 Iz članka 29. stavka 1. točke (d) i članka 29. stavka 2. točke (a) Carinskog zakonika Zajednice slijedi da, kada su kupac i prodavatelj međusobno povezani, transakcijska vrijednost je prihvatljiva pod uvjetom da ta međusobna povezanost između kupca i prodavatelja nije utjecala na cijenu.
- 10 Što se tiče smatranja osoba međusobno povezanima, članak 143. stavak 1. Uredbe o provedbi, kojim je pojašnjen članak 29. stavak 1. točka (d) Carinskog zakonika Zajednice, nudi iscrpan popis slučajeva u kojima se osobe smatraju međusobno povezanima.
- 11 U predmetnom slučaju ne postoji dokumentacija koja bi izravno dokazivala postojanje bilo kakve međusobne povezanosti između prodavatelja i tužitelja na kakvu upućuje članak 143. stavak 1. Uredbe o provedbi. Ne postoje službeni podaci koji bi potvrdili da su ti subjekti *pravno priznati* partneri u poslu u smislu članka 143. stavka 1. točke (b) Uredbe o provedbi niti koji bi potvrditi postojanje ikakvih elemenata izravnog ili neizravnog vlasništva (nadzora) u smislu članka 143. stavka 1. točaka (e) i (f) te Uredbe.
- 12 S druge strane, u predmetnom slučaju je utvrđeno da (1) su prodavatelj i tužitelj povezani dugoročnim komercijalnim transakcijama; (2) je roba isporučena bez sklapanja ikakvoga ugovora o kupoprodaji koji bi uređivao dostavu, plaćanje, povrat robe i druge uvjete specifične za te vrste transakcije; (3) je roba dostavljena bez ikakvoga predujma bez obzira na činjenicu da je tužitelj prodavatelju dugovao značajan iznos glede prijašnjih isporuka; (4) nisu predviđene ovrha niti mjere za umanjenje rizika (predujmovi, jamstva, garancije, zatezne kamate i tako dalje) koje su uobičajene u redovnom poslovanju, neovisno o posebno visokoj vrijednosti spornih transakcija; (5) ne postoje dokazi koji bi ukazivali na to da je prodavatelj općenito imao ikakav nadzor nad plaćanjem i drugim obvezama; (6) su utvrđeni slučajevi u kojima su zaposlenici tužiteljevog poduzeća postupali u ime prodavatelja na temelju odobrenja i koristili se njegovim korporativnim žigom.

- 13 Gledište je ovog vijeća da sve činjenične okolnosti daju opravdane razloge vjerovati da su predmetni prodavatelj i tužitelj međusobno povezani posebno bliskim vezama, zbog čega su transakcije između tih osoba sklopljene i izvršene u uvjetima koji nisu karakteristični u redovnom poslovanju te da ne postoje druge objektivne okolnosti koje bi mogle opravdati gospodarsku logiku takvih transakcija.
- 14 Glede toga valja napomenuti da su uzorci ponašanja gospodarskih subjekata slični onima u predmetnom slučaju općenito tipični u slučajevima gdje jedna stranka transakcije nadzire drugu ili su obje pod nadzorom treće strane. Stoga, iako ne postoji službeni dokaz o *de jure* postojanju takvog nadzora, ovo vijeće smatra da okolnosti predmetnog slučaja mogu opravdati da se prodavatelja i tužitelja smatra *de facto* međusobno povezanim strankama u smislu članka 29. stavka 1. točke (d) Carinskog zakonika Zajednice i članka 143. stavka 1. točke (e) i/ili (f) Uredbe o provedbi.
- 15 U glavnom postupku, carinski ured je također utvrdio da tužitelja i prodavatelja ima temelja smatrati međusobno povezanim osobama u skladu s člankom 143. stavkom 1. točkom (b) Uredbe o provedbi, to jest, pravno priznatim partnerima u poslu.
- 16 Sud Europske unije nije u svojoj praksi tumačio pojam pravno priznatih partnera u poslu te sadržaj ove odredbe postavlja određena pitanja za ovo vijeće.
- 17 U skladu s uobičajenim shvaćanjem pojma partnerstva u poslu, može se pretpostaviti da takav pravni oblik poslovanja povezuje nekoliko međuzavisnih subjekata, koji nisu pod nadzorom treće strane. Taj oblik pravne veze obilježava, među ostalim, zajedničku orijentaciju partnerskih subjekata ka ostvarivanju gospodarske koristi (profita) te podjela funkcija ulaganja i operativnog upravljanja u odgovarajućim omjerima.
- 18 U predmetnom slučaju, okolnosti transakcija sklopljenih između prodavatelja i tužitelja, kako je prethodno navedeno, uzimajući u obzir, posebno, dugotrajne uzajamne poslovne prakse tih gospodarskih subjekata, mogu se smatrati dokazom posebno bliskih odnosa koji se temelje na visokom stupnju povjerenja koji nije karakterističan za redovito poslovanje. Te okolnosti ukazuju na to da bi poslovni odnos između prodavatelja i tužitelja mogao biti *de facto* izjednačen s partnerstvom u poslu u smislu članka 143. stavka 1. točke (b) Uredbe o provedbi. Međutim, nije jasno je li takva ocjena opravdana, posebno s obzirom na to da sam tekst odredbe, koji je potrebno strogo tumačiti, jasno navodi da partneri moraju biti „... pravno priznati...”

O drugom prethodnom pitanju

- 19 U predmetnom slučaju, carinski ured je odredio carinsku vrijednost robe koju je tužitelj uvezao upotrijebivši transakcijske podatke za robu drugog uvoznika pod istom oznakom (dijelovi za uređaje za klimatizaciju), razvrstanu u isti tarifni broj

TARIC 8415 90 00 90 i istog porijekla, malezijskog (i istog proizvođača), s transakcijskom vrijednošću od 56.67 LTL/kg. To je bio jedini slučaj izvoza iz Malezije pod istim tarifnim brojem TARIC 8415 90 00 90 evidentiran u PREMI bazi podataka 2010. godine. Carinski je ured primijenio transakcijsku vrijednost iz tog slučaja na robu koju je tužitelj deklarirao tijekom razdoblja od 2009. do 2011. godine.

- 20 U ovoj fazi postupka ovo vijeće smatra da tužitelj nije uspio dokazati da je vrijednost sporne robe gotovo jednaka jednoj od vrijednosti navedenih u članku 29. stavku 2. točki (b) Carinskog zakonika Zajednice. Kako bi odredio vrijednost robe koju je tužitelj uvezao, carinski je ured utvrdio da nije moguće služiti se transakcijskom vrijednošću istovjetne i slične robe u svrhu određivanja carinske vrijednosti s obzirom na državu porijekla, to jest, PREMI baza podataka ne sadržava informacije o transakcijama koje zadovoljavaju uvjete za istovjetnu ili sličnu robu, kako se ona tumači u skladu s relevantnim odredbama Carinskog zakonika Zajednice i Uredbe o provedbi. Također je bilo nemoguće utvrditi vrijednost primjenom deduktivne metode određivanja vrijednosti jer tužitelj nije dostavio dokumente i informacije potrebne za primjenu te metode. Isto tako nije bilo moguće izračunati vrijednost robe primjenom metode izračunane vrijednosti jer, u skladu s člankom 153. stavkom 1. Uredbe o provedbi, carinski ured nije obavezan zahtijevati od osobe koja ne pripada Zajednici da dostavi podatke potrebne za utvrđivanje te vrijednosti. Drugim riječima, vrijednost robe koju je tužitelj uvezao nije mogla biti određena dosljednom primjenom članaka 29. i 30. Carinskog zakonika Zajednice. U takvom slučaju se carinska vrijednost uvezene robe mora odrediti u skladu s odredbama treće alineje članka 31. stavka 1. Carinskog zakonika Zajednice.
- 21 Stoga, u skladu s gore navedenim pravilima i točkom 12. Pravila odobrenih Rezolucijom br. 1332 te točkama 7. i 24. Pravila carinskog odjela, carinski ured je utvrdio da vrijednost određenu u jedinom slučaju izvoza iz Malezije u 2010. godini robe pod istim tarifnim brojem TARIC treba smatrati carinskom vrijednošću robe koju je tužitelj uvezao i deklarirao u razdoblju od 2009. do 2011. godine. U predmetnom slučaju, nema dokaza koji bi upućivali na to da je carinski ured uložio ikakav trud u pribavljanje dodatnih informacija vezanih za predmetno pitanje od nadležnih tijela drugih država članica.
- 22 Mišljenje je ovog vijeća da određivanje carinske vrijednosti robe na temelju jednog slučaja kojeg je carinski ured bio svjestan nije samo po sebi dostatan razlog za propitkivanje točnosti i valjanosti dobivenih rezultata. Taj zaključak potvrđuju i članak 150. stavak 3. i članak 151. stavak 3. Uredbe o provedbi, čiji sadržaj pokazuje da je vrijednost jedne transakcije prodaje istovjetne (članak 150.) ili slične (članak 151.) robe dostatan za određivanje carinske vrijednosti uvezene robe.
- 23 S druge strane, ovo vijeće smatra da se važnost *pravilnog* razvrstavanja robe u ovom pogledu treba naglasiti; stoga, poseban naglasak mora se staviti na pojmove

istovjetne i slične robe kako su definirani u članku 142. stavku 1. točkama (c) i (d) Uredbe o provedbi.

- 24 U okolnostima predmetnoga slučaja, relevantan je jedino pojam slične robe. Članak 142. stavak (1) točka (d) Uredbe o provedbi definira sličnu robu kao robu proizvedenu u istoj državi koja, premda nije u potpunosti ista, ima slična svojstva i slične sastavne materijale koji joj omogućuju izvršavanje istih funkcija i komercijalnu zamjenjivost. Kakvoća robe, njezin ugled i postojanje žigova kojima se štite roba i usluge spadaju među čimbenike koji se uzimaju u obzir pri određivanju je li roba slična.
- 25 Iz prikupljenih podataka se može razumno zaključiti da sporna roba i roba s kojom je carinski ured usporedio tu spornu robu kako bi odredio njezinu carinsku vrijednost, iako su deklarirane od različitih uvoznika pod istom deklaracijom (dijelovi uređaja za klimatizaciju), razvrstane pod isti TARIC tarifni broj 8415 90 00 90 i istog su naznačenog malezijskog porijekla (isti proizvođač), nisu, naime, slične s obzirom na elemente tog pojma navedene u članku 142. stavku 1. točki (d) Uredbe o provedbi.
- 26 Valja napomenuti da, u skladu s odredbama uredbi br. 1031/2008 i br. 948/2009, Napomenama s objašnjenjem nomenklaturi Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označivanja robe (PHS, 2007.), općim pravilima 1. i 6. za tumačenje kombinirane nomenklature, naslova poglavlja i odsjeka, brojeva i podbrojeva, dijelovi uređaja za klimatizaciju spadaju u tarifni podbroj 841590 KN-a. Međutim, taj podbroj pokriva vrlo raznolike dijelove sustava za klimatizaciju koji su različitih namjena i očito mogu biti različitih vrijednosti.
- 27 Drugim riječima, okolnosti utvrđene u ovom slučaju ukazuju na to da je tarifni broj TARIC, čija je namjena povezivanje slične robe u svrhu carinskog razvrstavanja, previše općenit (apstraktan) u predmetnom slučaju.